خراسان روزنامه صبح ایران
سه‌شنبه ۱۷ بهمن ۱۳۹۶ . ۱۹ جمادی‌الاول ۱۴۳۹ . شماره ۱۹۷۵۲

پس از گذشت چهل سال از انقلاب اسلامی ایران با تلاش‌های داروسازان و پژوهشگران این مرز و بوم صنعت دارویی کشور با پیشرفت‌های قابل ملاحظه‌ای همراه بوده است، به طوری که وابستگی صنعت دارویی به کشورهای خارجی نیز با کاهش قابل ملاحظه‌ای همراه شده و بر اساس اظهارات سید حسن قاضی‌زاده هاشمی وزیر بهداشت ۹۵ درصد داروهای مورد نیاز کشور در داخل تولید و به بیش از ۴۰ کشور دنیا، دارو و تجهیزات پزشکی صادر می‌شود.

۹۵ درصد داروهای مورد نیاز کشور در داخل تولید می‌شود

بررسی دستاوردها و آسیب‌های ۴ شاخص اجتماعی پس از انقلاب اسلامی

در مسیر جامعه توسعه‌یافته

دانش‌پور- انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۹۷۹ میلادی، نظام سیاسی عدالت‌خواهی، خدامداری و معنویت را به انسان معاصر ارزانی داشت . انقلاب اسلامی، دین و ایدئولوژی الهی را به عنوان یک الگوی آرمانی و عملی متناسب با فطرت بشری ارائه کرد که نه تنها موجب تحولات بسیاری در ابعاد نظری و عملی در تحولات بین المللی در سطوح منطقه‌ای و جهانی شد و ساختار یک نظام ۲۵۰۰ ساله را به هم ریخت بلکه تغییرات ژرفی در حوزه اجتماعی، فرهنگی و آموزشی ایجاد کرد.

اوضاع اجتماعی ایران قبل از انقلاب

در سال ۱۲۹۰ هجری شمسی یعنی در اوایل نهضت مشروطه، جمعیت کل کشور ایران حدود ۱۰ میلیون نفر بود و اکثر مردم ایران در روستا زندگی می کردند. در این مقطع ۲۰ درصد جمعیت ایران در شهرهای بالای پنج هزار نفر زندگی می کردند و تهران ۲۰۰ هزار نفر جمعیت داشت. با سیاست‌های غلط و استعماری رژیم پهلوی، روستاها به سمت نابودی از طریق مهاجرت روستاییان به شهرها حرکت کرد. طولی نکشید که جمعیت شهرنشین بر روستانشین غلبه کرد به گونه‌ای که در سال ۱۳۵۷، جمعیت شهرنشین ایران به بیش از ۲۰ میلیون نفر رسید.

محرومیت از دلایل مهاجرت روستاییان به شهرها و وضع زندگی روستاییان در مقایسه با شهرنشینان بسیار نامطلوب بود. به دلیل نبودن امکانات، خدمات بهداشتی و درمانی، راه مناسب، برق و... زندگی برای بسیاری از روستاییان با مشکلات فراوان همراه بود که مرگ و میر زیاد یکی از نتایج طبیعی این وضعیت به ویژه در نوزادان و خردسالان بود. در سال ۱۳۵۳ بر اساس آمار رسمی تنها ۳۹ درصد از بچه‌های روستایی که به سن مدرسه رسیده بودند، امکان استفاده از آموزش‌های دولتی را داشتند و این در حالی بود که برای بچه‌های شهری این آمار به ۹۰ درصد می‌رسید.

شرایط فرهنگی قبل از انقلاب اسلامی

مبارزه با فرهنگ اسلامی و ملی از مختصات فعالیت‌های فرهنگی رژیم طاغوت بود. اسلام‌ستیزی از یک طرف و ترویج فرهنگ غربی از سوی دیگر، از اولویت‌های کاری تمام دستگاه‌های فرهنگی رژیم گذشته بود. رادیو و تلویزیون، تئاتر و سینما، مطبوعات و کتاب، آموزش و پرورش، دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی همگی ماموریت داشتند تا فرهنگ غربی را برای تغییر سبک زندگی ایرانیان از یک زندگی اسلامی و ملی به یک زندگی با سبک غربی ترویج کنند. دربار و خاندان پهلوی خود پیشتاز ترویج فرهنگ مبتذل غربی در ایران بودند. مراکز فساد و فحشا علنی برپا بود و عناصری از خود دربار و خاندان پهلوی در پشت صحنه این مراکز حضور داشتند.

اذعان جهان به روند رو به رشد در حوزه سلامت

حوزه سلامت در کشور طی سال های گذشته تا بدان حد امیدوار کننده بوده است که اکنون جهان نیز به آن اعتراف می کند. گزارش‌های سازمان بهداشت جهانی از وضعیت بهداشت و سلامت در ایران بیانگر آن است که کاهش ۹۶ درصدی نرخ مرگ و میر مادران در این کشور، آن را بعد از عمان و لبنان در مقام سوم و به عنوان موفق‌ترین کشورهای خاورمیانه در این زمینه قرار داده است. به گزارش سلامت آنلاین، سازمان بهداشت جهانی به طور مرتب گزارش‌هایی را از روند پیشرفت ۱۹۴ کشور عضو این سازمان در حوزه بهداشت و سلامت ارائه می کند که هدف آن رسیدن به بالاترین اهداف پایدار سازمان ملل متحد تا سال ۲۰۳۰ میلادی است. سازمان بهداشت جهانی در بررسی‌های خود ۹ شاخص را به طور منظم تحت کنترل می‌گیرد، موضوعاتی چون امید به زندگی، مرگ و میر ناشی از بیماری‌های خاص، بیماری‌های عفونی، پوشش خدمات مراقبت سلامتی، عوامل پرخطر (مانند فشار خون بالا، مصرف تنباکو و مشروبات الکلی، استفاده از آب ناسالم، بهداشت و پاکیزگی)، سیستم‌های سلامت، هزینه‌های بهداشتی، نابرابری در توزیع خدمات بهداشتی و درمانی و آمار و ارقام تغییرات اجتماعی، اقتصادی و جمعیتی. طبق آخرین آمارهای ارائه شده از سوی سازمان بهداشت جهانی، بین سال‌های ۱۹۹۰ تا ۲۰۱۳ نرخ مرگ و میر مادران تا ۴۵ درصد کاهش یافته است، این در حالی است که هنوز تا رسیدن به آمار ۷۵ درصد که هدف تعیین شده از سوی سازمان بهداشت جهانی است، فاصله دارد. در این میان، ۱۳ کشور مورد مطالعه این سازمان پیشرفتی در این زمینه نکرده اند. در این زمینه، ایران با ۹۶ درصد در نرخ مرگ و میر مادران بعد از عمان و لبنان در مقام سوم فهرست موفق‌ترین کشورهای خاورمیانه قرار گرفته است. تا کنون ایران در زمینه ارائه خدمات بهداشت جنسی و باروری، پوشش ۹۷ درصدی داشته که به هدف ۱۰۰ درصدی سازمان بهداشت جهانی بسیار نزدیک شده است.

افزایش ۱۲ برابری پزشکان

در عین حال روز گذشته نیز سخنگوی وزارت بهداشت از افزایش ۱۲ برابری پزشکان در کشور خبر داد و گفت: در سال ۵۷ کمتر از ۱۰ هزار پزشک عمومی، متخصص و دندان پزشک در کشور داشتیم که هم اکنون این تعداد به ۱۱۷ هزار نفر افزایش یافته است. در واقع جمعیت پزشکان عمومی، متخصص و دندان پزشک کشور ۱۲ برابر شده و این در حالی است که جمعیت کشور در ۴۰ سال گذشته ۲/۵ برابر شده است. ایرج حریرچی به آمار جامعه پزشکی در ۴۰ سال اخیر انقلاب اشاره کرد و یادآور شد: تعداد پزشکان عمومی هم اکنون ۴۲ هزار و ۸۲۲ نفر و تعداد متخصصان ۳۹ هزار و ۸۲۲ نفر است و ۱۴ هزار و ۳۱۴ نفر رزیدنت به همراه ۲۰ هزار و ۵۱ دندان پزشک داریم.

احساس رضایت ۱۰۰ درصدی نداریم

در عین حال معاون برنامه‌ریزی راهبردی وزارت بهداشت نیز ضمن تشریح دستاوردهای حوزه سلامت در سال‌های پس از انقلاب، بر لزوم هزینه کرد منطقی منابع در این حوزه تاکید کرد و گفت: در چهار دهه اخیر اتفاقات مهمی در حوزه سلامت رخ داده است؛ این در حالی است که پیش از پیروزی انقلاب اسلامی چالش‌های زیادی در این حوزه وجود داشت. به عنوان مثال پیش از انقلاب شاهد حضور پزشکان خارجی در کشور اعم از تهران و مناطق محروم بودیم و حتی این پزشکان با زبان فارسی آشنا نبودند. همچنین پیش از انقلاب پوشش واکسیناسیون در کشور ۳۰ درصد بود اما هم اکنون به پوشش ۱۰۰ درصدی در این حوزه دست یافته‌ایم. دکتر علی اکبر حق دوست ادامه داد: قبل از پیروزی انقلاب میزان مرگ و میر مادران در کشور ۱۳۰ نفر در هر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت بود. همچنین میزان مرگ و میر کودکان ۱۰۳ نفر به ازای هر هزار نفر بود و این تعداد در روستاها به ۱۳۱ نفر می‌رسید در حالی که این شاخص هم اکنون به ۹/۶ در هر ۱۰۰۰ نفر رسیده است. همچنین در سال‌های قبل از انقلاب خانوارهایی که هفت تا هشت فرزند داشتند شاهد مرگ دو تا سه فرزندشان بودند اما اکنون با چنین پدیده‌ای مواجه نیستیم. در عین حال میزان امید به زندگی در قبل از انقلاب در زنان ۵۷ سال و در مردان ۵۵ سال بود اما اکنون میزان آن در زنان به ۷۶ و در مردان به ۷۴ سال رسیده است. البته ما هنوز فکر می کنیم باید بیشتر تلاش کنیم تا بتوانیم در این حوزه سرآمد باشیم. بنابراین احساس رضایت ۱۰۰ درصدی نداریم.

حق دوست ادامه داد: قبل از انقلاب اسلامی در شهرهای بزرگ و حتی ۱۰ شهر برتر کشور پزشک متخصص وجود نداشت یا فقط چند ماه از سال پزشک متخصص در آن جا حضور داشت در حالی که اکنون نمایندگان مردم از ما انتظار دارند که شهرهای کوچک‌مان هم نه تنها چهار تخصص اصلی را داشته باشند که شامل زنان، جراحی، کودکان و داخلی است، بلکه دیگر تخصص‌ها هم در این شهرها وجود داشته باشد. وی با بیان این که در ابتدای انقلاب هفت هزار پزشک متخصص در کشور حضور داشتند، افزود: این در حالی است که بسیاری از این پزشکان برای تحصیل به خارج از کشور رفته بودند اما هم اکنون تعداد پزشکان متخصص در کشور به ۴۵ تا ۴۷ هزار نفر رسیده است. بنابراین در این حوزه پیشرفت خوبی داشته‌ایم. در عین حال سرعت رشدمان در حوزه پزشکی عمومی هم قابل ملاحظه بوده است و اگر اتفاق خوبی در سلامت مردم رخ داده به دلیل تلاش این پزشکان بوده است.

وی با اشاره به ایجاد شبکه بهداشتی در روستاها بعد از انقلاب اسلامی گفت: استقرار نظام مراقبت‌های اولیه در روستاها یکی از اقدامات وسیع جمهوری اسلامی ایران بوده است. باید توجه کرد که شبکه بهداشتی زمانی ایجاد شد که ما در اوج جنگ کمبودها بودیم.

جایگاه ایران در شاخص نوآوری در شأن کشور نیست

حق دوست در پاسخ به این سوال که رتبه ایران در جهان از نظر شاخص‌های مربوط به سلامت چند است خاطرنشان کرد: متاسفانه جایگاه ما در حوزه سلامت در شان کشور نیست و در این باره احساس ناراحتی می کنیم. البته سازمان‌های متعددی از زوایای مختلف، کشورها را از نظر شاخص‌های سلامت رتبه بندی می کنند. ایران در برخی شاخص‌ها مانند تولید مقاله رتبه خوبی دارد. همچنین در حوزه ارائه خدمت رتبه ۴۰ تا ۴۵ را داریم یا در زمینه استانداردهای بستری، شاخص ما به طور کلی ۶۰ تا ۷۰ بوده است. در عین حال باید بررسی کنیم شیب رشدمان در جهان به چه صورت بوده است. به عنوان مثال طی چند سال گذشته در زمینه تولید علم شیب مناسبی داشته‌ایم. همچنین در بخش کاهش مرگ و میر نوزادان و مادران نیز شاخص‌های مان مناسب بوده است و در رتبه ۲۰ قرار داشته‌ایم. در برخی از شاخص‌ها مانند نوآوری و کارآفرینی رتبه عمومی کشور مطلوب نیست و طبیعتا به دلیل رکود در حوزه سلامت، این شاخص وضعیت مناسبی ندارد.

دستاوردهای دارویی

صنعت داروسازی کشور ایران پس از انقلاب اسلامی دستاوردهای بزرگ و موفقی داشته است. به گزارش فارس بر اساس اعلام مسئولان وزارت بهداشت در سال ۱۵،۵۷ درصد حجم بازار از نظر ریالی و حدود ۲۵ درصد تولید بازار دارویی ایران در اختیار صنایع داخلی و شرکت های چند ملیتی بوده است که پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی، توسعه صنعت داروسازی ایران طی چند مرحله اتفاق افتاد. اولین گام موفقیت این صنعت در دوران دفاع مقدس بود که در آن دوران با واگذاری شرکت‌های چند ملیتی به سازمان صنایع ملی ایران تقریبا صنعت داروسازی کشور ملی شد و به دنبال آن پنج تا شش کارخانه مهم داروسازی تاسیس شدند که برخی از آن‌ها هم اکنون نیز از جمله بزرگ ترین تولید کنندگان کشور هستند. بر اساس اعلام مسئولان سازمان غذا و دارو در سال ۵۷ همزمان با تغییر رژیم، چیزی حدود ۲۵ درصد تولید بازار دارویی ایران و معادل ۱۵ درصد حجم بازار از نظر ریالی در اختیار صنایع داخلی و شرکت‌های چند ملیتی بود و این در حالی است که پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی، صنعت داروسازی ایران به جایی رسید که قاطعانه می‌توان گفت اکنون حدود ۹۵ درصد داروهای کشور با اتکا به توانمندی‌های صنایع داخلی تولید می‌شود.

درباره این موضوع رئیس سابق سازمان غذا و دارو در خصوص دستاوردهای تولید دارویی کشور در سال‌های پس از انقلاب اسلامی اظهار کرد: درست است که تولید برخی داروهای داخلی صرفا به دلیل تامین داروی بازار کشور صورت می گرفت اما در این بین، داروهای مهمی نیز تولید شد که سازندگان محدودی در کشور داشتند. داروهای پر مصرفی که حدود هفت تا هشت میلیارد دلار در دنیا فروش داشتند. رسول دینارووند اظهار کرد: به جرئت می‌توان گفت، هیچ گروهی از داروها را نمی‌توان یافت که در ایران تولید نداشته باشد. به زودی نسل جدید داروهای نانو تکنولوژیکی موجود در بازار که تولید کنندگان محدودی در دنیا دارند، توسط شرکت‌های دانش بنیان ایرانی تولید خواهند شد. بر این اساس با نگاهی ویژه به پیشرفت‌های دارویی کشور در سال‌های گذشته، به جرئت می‌توان سال‌های پس از انقلاب اسلامی را دوره طلایی در تاریخ دارویی ایران لقب داد.

> جمهوری اسلامی ایران با افزایش ۰/۳۳۷ درجه‌ای شاخص توسعه انسانی بالاترین رشد را از نظر توسعه‌یافتگی در چهار دهه اخیر بین کشورهای دنیا کسب کرده است

براساس آمارهای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ایران در حوزه تولید داروهای نوترکیب در رده هفتم جهان قرار دارد و در تولید کلی دارو بر سکوی ۱۰ کشور برتر دنیا ایستاده است.

دستاوردهای حوزه زنان

اما یکی دیگر از مهم‌ترین دستاوردهای انقلاب در حوزه زنان هویت‌یابی زنان فارغ از جنسیت آن هاست به گونه ای که زن امروز از زن بودن خود ناراحت نیست. یک فعال عرصه زنان در گفت و گو با خراسان درباره این موضوع اظهار کرد: آن چه بعد از انقلاب در حوزه زنان و خانواده مطرح شد این بود که مگر غیر از این است که زنان قبل از انقلاب دانشگاه می رفتند و در محیط های کار حضور اجتماعی داشتند با این وصف زنان بعد از انقلاب چه رشدی کردند؟ در پاسخ به این سوال باید گفت، تحولی که بعد از انقلاب برای زنان رخ داد این بود که آن ها هویت واقعی خود را پیدا کردند.

محمد حیدری در گفت و گو با خراسان ادامه داد: همان گونه که حضرت امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری در فرمایش های خود تاکید کرده اند زنان در بسیاری از صحنه های مهم انقلاب پیشتاز بوده اند و حتی فرزندان آن ها که تربیت شده همین زنان بوده اند در روند پیروزی انقلاب بسیار تاثیر داشته اند. به عبارتی زنان پس از انقلاب هویت و جایگاه خود را پیدا کردند و متوجه شدند نقش تربیتی مهمی دارند.

چله انقلاب و دستاوردهای معنوی و فرهنگی

بصیرت افزایی و ارتقای فرهنگی در کشور یکی از بزرگ ترین و مهم ترین دستاوردهای ۴۰ ساله انقلاب اسلامی به شمار می‌رود. این موضوع از آن نظر حائز اهمیت است که پس از انقلاب اسلامی، همگام با رشد کمی و کیفی هیئت‌های مذهبی، برای اولین بار واژه‌هایی مانند ایمان، تقوا، وحدت، ایثار و شهادت و موضوعاتی مانند حج دانش‌آموزی و دانشجویی یا مراسم اعتکاف و امثال آن در جامعه مورد توجه جدی آحاد مردم به ویژه جوانان قرار گرفت. به عنوان مثال افزایش تعداد جوانان معتکف از ۶۰ هزار نفر در سال ۱۳۸۶ به بیش از ۸۵۰ هزار نفر در سال ۱۳۹۵، نمونه بارزی از تحول معنوی در جامعه به شمار می‌رود و این نمونه‌ای است که قبلا هرگز در کشور مصداق نداشته.

به گزارش فارس بررسی تنوع و حجم انتشارات در موضوعات مختلف، احداث و توسعه فرهنگ سراها و مراکز فرهنگی و هنری، برگزاری ده‌ها و بلکه صدها نمایشگاه داخلی و بین المللی کتاب، افزایش میزان مطالعه بین مردم، افزایش کمی و کیفی آثار نمایشی به ویژه در بخش فیلم و کسب موفقیت‌های جهانی در این زمینه و مهم‌تر از همه، ارتقای بینش و آگاهی‌های عمومی و اجتماعی در جامعه، از مهم‌ترین گام‌های فرهنگی جمهوری اسلامی به شمار می‌روند.

۸۸ درصد از جمعیت ایران باسواد هستند

در عین حال به گزارش خراسان رئیس سازمان نهضت سوادآموزی درباره میزان باسوادی در کشور اظهار کرد: بر اساس نتایج سرشماری سال ۱۳۹۵ مرکز آمار ایران، میزان باسوادی مناطق شهری از ۸۸/۶ درصد در سال ۱۳۹۰ به ۹۰/۸ درصد در سال ۱۳۹۵ و در همین زمان نرخ باسوادی مناطق روستایی از ۷۵/۱ به ۷۸/۵ درصد افزایش یافته است.

علی باقرزاده افزود: در گروه سنی شش سال و بالاتر نیز نرخ بی سوادی از ۱۵/۲ درصد در سال ۱۳۹۰ به ۱۲/۴ درصد در سال ۱۳۹۵ کاهش یافته است. به گفته معاون وزیر آموزش و پرورش، استان‌های مازندران، تهران، سمنان، گیلان، اصفهان و البرز بالاترین درصد باسوادی و استان‌های سیستان و بلوچستان، آذربایجان غربی، کردستان، کرمان، خوزستان و لرستان پایین‌ترین نرخ باسوادی را دارند.

وی تصریح کرد: نرخ باسوادی در گروه ۱۰ تا ۱۴ سال به ۹۸/۷ درصد، در گروه سنی ۱۵ تا ۱۹ سال به ۹۷/۸ درصد، در گروه سنی ۲۰ تا ۲۴ سال به ۹۷ درصد، در گروه سنی ۲۵ تا ۲۹ سال به ۹۶/۴ درصد و در گروه سنی ۳۰ تا ۳۴ سال به ۹۶ درصد رسیده است.

شاخص

کسب بالاترین رشد توسعه انسانی در جهان

ایران از جمله کشورهایی است که در زمینه گسترش آموزش و خدمات بهداشتی توانسته است گام‌های مهمی بردارد و به همین دلیل هم اکنون از نظر شاخص توسعه انسانی در رتبه مطلوبی قرار دارد. به تازگی سازمان ملل در گزارشی اعلام کرده که ایران بالاترین رشد توسعه انسانی جهان را در چهار دهه اخیر کسب کرده است.

به گزارش تسنیم گزارش دفتر توسعه سازمان ملل متحد نشان می‌دهد، جمهوری اسلامی ایران با افزایش ۰/۳۳۷ درجه‌ای شاخص توسعه انسانی بالاترین رشد را از نظر توسعه‌یافتگی در چهار دهه اخیر بین کشورهای دنیا کسب کرده است.

گزارش توسعه انسانی یکی از مهم ترین و معتبرترین گزارش‌های اقتصادی و اجتماعی در جهان است که هر ساله توسط دفتر توسعه سازمان ملل متحد (UNDP) منتشر می‌شود و در این گزارش شاخص توسعه انسانی (HDI) کشورها بر اساس معیارهایی چون امید به زندگی، کیفیت نظام آموزشی، درآمد واقعی و سرانه درآمد ملی از عدد صفر تا یک محاسبه می‌شود که هر چه این شاخص به عدد یک نزدیک‌تر باشد، نشان از توسعه‌یافتگی بیشتر است. تمامی شاخص‌های توسعه اقتصادی و اجتماعی در برآورد این شاخص دخیل است و به عبارتی یکی از جامع‌ترین معیارها برای مقایسه توسعه‌یافتگی کشورها به شمار می‌رود که البته تمامی دولت‌ها و سازمان‌های علمی و تحقیقاتی از این شاخص به‌عنوان معیار اصلی مقایسه کشورها استفاده می‌کنند.

بر اساس جدیدترین گزارش توسعه انسانی ۲۰۱۶ که اوایل امسال منتشر شد، شاخص توسعه انسانی ایران به ۰/۷۷۴ از یک رسید که در مقایسه با نمره ۰/۴۳۷ ایران در قبل از پیروزی انقلاب اسلامی بیش از ۰/۳۳۷ درجه افزایش را نشان می‌دهد. این در حالی است که بین ۱۰۵ کشور دنیا که از سال ۱۹۸۰ میلادی شاخص توسعه انسانی برای آن‌ها محاسبه می‌شد، ایران طی این چهار دهه بیشترین رشد را در شاخص توسعه انسانی داشته است.

پس از ایران، چین با رشد ۰/۳۳۴ درجه‌ای در رتبه دوم جهان جای گرفته است. نپال با رشد ۰/۳۱۶ درجه‌ای و ترکیه با رشد ۰/۳۰۴ درجه‌ای در رتبه‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

بر اساس گزارش سازمان ملل، رتبه جهانی جمهوری اسلامی ایران هم در این چهار دهه بیش از ۴۱ رده صعود داشته و از جایگاه ۱۱۰ در سال ۱۹۷۹ به جایگاه ۶۹ در سال گذشته ارتقا یافته است. بر این اساس ایران با کسب رتبه ۶۹ از بین ۱۸۸ کشور جهان، بالاتر از کشورهای برزیل، مکزیک، سریلانکا، ترکیه و ونزوئلا و همچنین پس از کشورهای بوسنی و هرزگوین، قزاقستان، آذربایجان و عربستان سعودی قرار گرفته است. اکنون با گذشت قریب به ۴۰ سال از حیات انقلاب اسلامی، پیشرفت‌ها و آثار و پیامدهای انقلاب اسلامی ایران به قدری است که حتی دشمنان درباره آن کتاب‌ها نوشته‌اند. چرا که این انقلاب، فصل نوینی را در تاریخ بشریت باز و افکار و اندیشه جهانیان را به سوی خویش معطوف کرد. اگر چه در شرایط واپسین سال‌های دهه چهارم عمر انقلاب شاخصه‌های حفظ و تداوم انقلاب اسلامی را باید با نگاهی عینی‌تر دنبال کرد.

جدول سخت [شماره ۲۶۲]

طراح جدول: بیژن گورانی

افقی: ۱- مورد تمسخر و طعنه قرار گرفته- از هم جدا شده- قهوه ایتالیایی- خمره ۲- مجموعه داستانی نوشته جمال میر صادقی- از الحان بار بدی ۳- دومین دور قمی- بدنام- نزدیک‌بین- نسبت دادن خطا به کسی ۴- ابزاری برای انتقال پیام- پدر شعر نو- مأمور تقسیم آب در مزارع- به دنیا آوردن ۵- شاعری که آب را گل نکرد- شهره آفاق- نوآور- بدون خطر ۶- گوشه‌ای در دستگاه همایون- نویسنده آمریکایی اثر هوس زیر درختان نارون- یار همایون ۷- زربفت- دشمنی- قفل چوبی خانه‌های قدیم- برای سفید و جذاب کردن دندان‌ها کاربرد دارد ۸- نیکو- سازی عرفانی- از مهم‌ترین عوامل زیبایی انسان به حساب می‌آید- پایتخت کرواسی ۹- خوار داشتن و کوچک شمردن- خط تلفن- تفریق- سخن صریح ۱۰- از بین رفتن- وعده چیزی خوب را به خود دادن ۱۱- زشت و ناپسند- مختصر و کوتاه- جدایی- پوست درخت خرما.

عمودی: ۱- کوهی در مکه- از الحان قدیم موسیقی ایرانی ۲- نوعی شعر با بیت‌های هم‌وزن- منقار کوتاه ۳- نت ششم- مقابل عمدی- پرهیزکار ۴- ستارگان درخشان- جنبش و فعالیت داشتن ۵- شهری در فارس- سیمرغ ۶- سیماب- از معجزات حضرت موسی(ع) ۷- از گناهان کبیره- مبتکر ۸- آدم فقیر و بی چیز در بساط ندارد- نامناسب- حس بویایی ۹- همدلی- چارق ۱۰- تلاش و دسترنج- شیشه آزمایشگاهی ۱۱- پناهگاه- بی‌ریخت و زشت ۱۲- قهرمان رمان آرزوهای بزرگ- شاعر و عارف ایرانی قرن هفتم ۱۳- ویتامین محلول در چربی- از درختان گرمسیری تناور- سوره شصت و یکم قرآن ۱۴- نام پدر فریدون، پادشاه پیشدادی- برخی در آستین می‌پرورانند! ۱۵- کالای بازرگانی- گلی زیبا ۱۶- به پارچه می‌زنند تا براق شود- جهان معنی ۱۷- دریاها- عموم مردم ۱۸- غذای تزریقی- فرمانده- نگاه خیره ۱۹- داخل- تعیین مدتی محدود و معین برای انجام کاری ۲۰- یگانگی- مجموعه افراد یک حرفه.

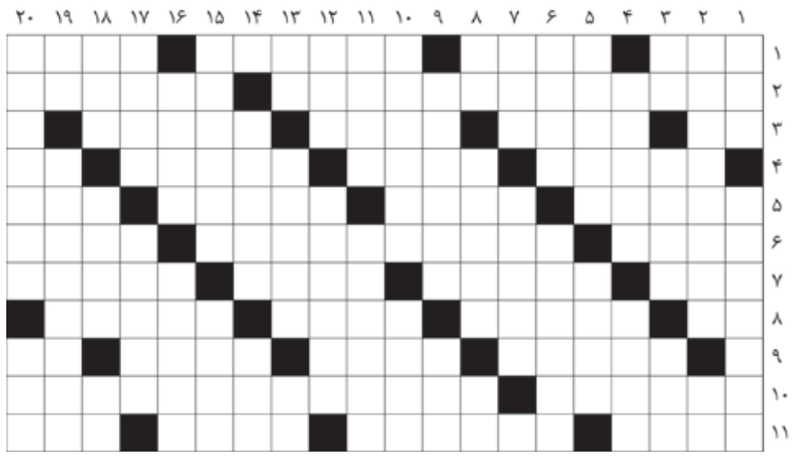

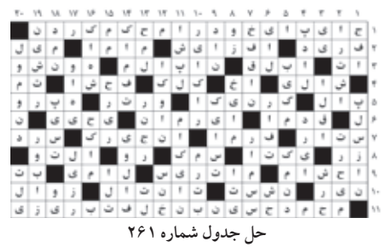

حل جدول شماره ۲۶۱

جدول متوسط [شماره ۷۰۴۹]

طراح جدول: مریم احمدی

افقی: ۱- درس عبرت آموز- نمایان- چاق- آفریننده ۲- از اجزای ماشین- افراد مورد وثوق- گوشه- امام ۳- جنس خشن- گله- سخندان- فهم- رودی در خوزستان ۴- گل نومیدی- چین و چروک- اهل هنر- تکان شدید- اولین فرعون مصر ۵- تابناک- آداب- رودی در کشور همسایه- زینت ناخن- مادر ورزش ها ۶- گیتی- کنایه از دغل بازی- ساحل سرا ۷- خط کش مهندسی- میوه تلفنی- بزرگ‌ترین پسر فریدون- درخت انگور- خوشگل و دلپذیر ۸- پیشه- دودمان- از اجزای قفل- روان- به تنهایی ۹- اسرار- یار رامین- سرزمین- تقویت امواج- تعجب زنانه ۱۰- مدد- پوشاننده- لسان- وسیله ای در شیرینی پزی ۱۱- گلدسته- جزیره ای در خلیج فارس- نام ها- مهیا

عمودی: ۱- چشمه ای در بهشت- احترام ۲- بزرگ کردن عکس به وسیله دستگاه مخصوص ۳- اثر- از حروف الفبا- جوال ۴- آسانی- دورویی- پایین ۵- از گل ها- نوعی آچار ۶- تزیین درخت- بداندیشی ۷- حرف همراهی- الفت- واحد اندازه گیری مایعات ۸- لیکن- قصد و آهنگ- پسر نوح ۹- ابزار مشترک آشپزخانه و نجاری- ماه خارج- گل سرخ ۱۰- رودی در کشور مان ۱۱- از عجایب هفتگانه ۱۲- شیر دریایی- اگر برعکس شود شیمی کربن است- خشک ۱۳- زیرک- شهر بی قانون- اهلی ۱۴- مطر- رفیق- بوی رطوبت ۱۵- الهه شجاعت- نابینا ۱۶- جام ورزشی- شیرینی ۱۷- وسیله ای در ژیمناستیک- سبزی پیچیده- از اشکال هندسی ۱۸- میل- ابزار- تصدیق آلمانی ۱۹- تابلویی از لئوناردو داوینچی ۲۰- آبشار معروف کلات- لیست

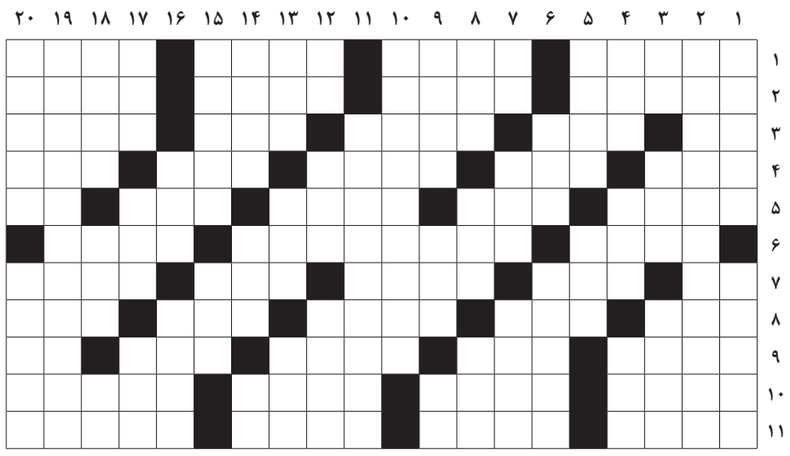

حل جدول شماره ۷۰۴۸